

Drukwerk aan
verlaagd tarief

PB-PP | B-30355
BELGIE(N) - BELGIQUE

Afzender:

Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw
Moerkantsebaan 48 -2910 Essen

Afgiftekantoor:

2910 Essen 1
P 706 392

Bestemming:

Het Spyckertje **halfjaarlijks tijdschrift** van de Heemkundige Kring Essen vzw

VU.: Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw, Heemhuis, Moerkantsebaan 48, 2910 Essen

Jaargang 29,
nummer 1
januari 2014

Het Spyckertje

INHOUD

Een nieuwjaar, een nieuw begin	1
Jan Michielsen, een gewaardeerde penningmeester	3
Lezingen 2014	5
Jaarverslag 2013	6
Lidgelden 2014	16
"We schijft blijft", nog zonder antwoord	17
Enkele grensincidenten tijdens WO I	18
Adres- en telefoonwijziging van het Karrenmuseum	29

UITNODIGING

De Heemkundige kring Essen
heeft het genoegen jullie
uit te nodigen op de interessante lezing:

Smokkelen in het grensgebied

door Marlies Van Tichelen, conservator
van het Gerard Meeusen-museum.

De lezing gaat door in het cultureel
centrum "de Oude Pastorie"
op donderdag 6 februari 2014
om 20 uur. De nadruk zal liggen
op het smokkelen tijdens WO-I.

Het Spyckertje is in beweging

Het Spyckertje is in beweging en
zoekt contact met zijn lezers.
Heeft u een oud (Essens) attribuut,
neem dan contact op met Jan
Suykerbuyk of het Heemhuis.

Wij kunnen er dan een prijsvraag
over maken in ons blad!

Adresverandering Karrenmuseum vzw

Het nieuwe bureel van het Karrenmuseum vzw bevindt zich in de "Rietendakschuur" op het domein van het Karrenmuseum. De ingang bevindt zich rechttegenover de ingang van het VVV "De Tasberg".

Nieuw adres:

Het **nieuwe huisnummer van het Karrenmuseum is 52** in de plaats van 48.

Telefoonnummer:

Noteer ook het gebruikelijk telefoonnummer van het karrenmuseum:

03/667.11.42

*Met vriendelijke groeten
Het Karrenmuseum.*

Een nieuwjaar, een nieuw begin

Laat ik eerst beginnen met het belangrijkste en dat is u een fijn nieuwjaar en een goede gezondheid te wensen. Het cliché van een nieuw jaar is een nieuw begin kennen we allemaal. Het is echter meer dan ooit van toepassing voor de Heemkundige Kring.

Het voorbije jaar hebben de bestuursleden van de kring meerdere intensieve vergaderingen afgewerkt. Ik heb ze laten zweten, kreunen en soms vloeken. Ik kan dan nu, wanneer ik u het resultaat ga presenteren, enkel met trots spreken over deze groep mensen.

Een van de grootste veranderingen voor de heemkundige kring is de aanpassing van het heemhuis. Wij kennen allemaal deze kleine woning aan de Moerkantsebaan. Vanaf 1 januari zal dit gebouw terug zelfstandig door de Heemkundige Kring beheerd worden. Dat zal ongetwijfeld veel werk met zich meebrengen want het heemhuis is toe aan een opknapbeurt.

Hoewel de grote renovatiewerken pas over enkele jaren starten, beginnen we met de eerste fase. Zo zullen de werkplek van Mag en de andere voorste kamers een andere kleur krijgen. Dat is belangrijk, want het is in deze ruimtes dat mensen in contact komen met de Heemkundige Kring. Het is als het ware ons visitekaartje voor de bezoeker.

Ook in het Heemhuis bevindt zich het archief. Er rust bij de Heemkundige Kring een verantwoordelijkheid om voor de geschonken archieven te blijven zorgen. Dat is een taak die niet te onderschatten valt, want naast het gemeentelijk archief bezit de Heemkundige Kring de grootste collectie documenten die gaan over onze gemeente. Sterker nog, je zou soms kunnen stellen dat het archief van de Heemkundige Kring interessanter is dan dat van de gemeente.

Vanaf dit jaar schakelen we ook over op zuurvrije dozen om de bewaartermijnen drastisch te verlengen alsook de opmaak van inventarissen zodat iedereen kan weten welk waardevolle materialen wij beheren. U heeft het misschien al gemerkt maar ook 't spyckertje is in een nieuw jasje gestoken.

Uit deze opsommingen zou u kunnen concluderen dat er een bepaalde breuk is ontstaan tussen het Karrenmuseum en de Heemkundige Kring. Dat klopt, op dagelijks vlak werken we niet meer samen, maar de deuren zullen blijven openstaan voor inhoudelijke samenwerkingen.

Ach, om zo'n breuk zou je kunnen huilen maar beschouw het eerder als een natuurlijke evolutie van twee verenigingen met ieder hun eigen domein. Het Karrenmuseum is het geesteskind van de heemkundige kring en zoals in elke vader en zoon relatie is het normaal dat ieder, na verloop van tijd, zijn eigen weg gaat.

En wat nog meer?

Na veel overleg en lichte aanklampingen bij het gemeentebestuur is er eindelijk zeer goed nieuws te melden over het Gerard Meeusen Museum. Zo zal er in de komende maanden een nieuwe ingang worden gemaakt via de glazen toren van het gemeentehuis. Dit zou de toegankelijkheid voor minder-mobiele mensen intens vergroten. Je start je bezoek aan het museum dan in het klaslokaaltje. Deze wijziging in het museum is het uitgelezen moment om heel de collectie terug onder de loop te nemen en heel het museum een ferme opknapbeurt te geven.

Onder de leiding van de conservator start in februari een werkgroep om deze veranderingen in goede banen te leiden. We mogen dit werk niet onderschatten en ik hoop dat gans de heemkundige kring deze werkgroep tracht te ondersteunen waar mogelijk.

En bovenop al deze nieuwe initiatieven blijven we spyckers maken, lezingen organiseren, stambomen onderzoeken, rondleidingen geven in het museum, en nog zo veel meer. Mocht u zin hebben om mee te werken aan deze nieuwe initiatieven dan kan u dat zoals altijd melden bij Mag.

Concreet worden dit drukke tijden voor de heemkundige kring. Maar om te eindigen met de woorden van Sir Winston Churchill, mocht de Heemkundige Kring nog honderden jaren bestaan dan zal men terug kijken op deze drukke en moeilijke periode en men zal daar over zeggen, 'This was there finest hour!'

*Met vriendelijk groeten,
uw voorzitter,
Joris Mathysen*

J.C. op den grond viel en ook z'n vriend merkte dat hij geraakt was. De geheele wacht schoot nu ter hulp en nu bleek, dat de beide Belgen door een Hollandschen schildwacht waren aangeropen en dat dezen, doen zij niet bleven staan, maar op den loop gingen, had geschoten. Zooals wij reeds schreven, was de kelner J.C. geraakt in het been en de machinist L. D. in den arm, beide verwondingen waren gelukkig niet gevaarlijk. Beiden werden naar het Gasthuis overgebracht. L.D. is reeds als genezen ontslagen en naar Rotterdam vertrokken. J.C. zal nog een 14 dagen ter verpleging moeten achterblijven".

Smokkel

14 december 1916. Uit Esschen wordt dd. 12 Dec. aan de Grondwet gemeld: "De Duitschers schijnen den laatsten tijd wat makker. Men hoort van geen aanhoudingen meer, evenmin naar deportaties naar Duitschland. Wat ze wel doen is den smokkelhandel van uit Nederland ten zeerste begunstigen, wie of wat er overkomt, het komt er niet op aan, alles is welkom. Sedert een paar dagen is de toevloed van gesmokkelde buk, olie, boter, meel en andere levensmiddelen sterk toegenomen, maar jammer genoeg zien wij, bewoners van Esschen, daar al bedroefd weinig van. Het grootste gedeelte pikken de Duitschers zelf in en de rest wordt door de heeren smokkelaar vastgehouden en tegen zeer hooge prijzen aan de bewoners achter den draad verkocht. Met de bewoners achter den draad, onze burens van Calmpthout, Wildert, Wuestwesel, Capelle, enz. is het nl. nog slechter gesteld dan hier, daar kost alles nog 100 procent duurder dan hier vlak aan de grens. Dat komt omdat die van alle verkeer met de grens zijn afgesneden".

14 maart 1917. "Men seint ons uit Roosendaal: De stationschef te Esschen is gistermiddag (door een Hauptmann) te Antwerpen gearresteerd. Hij bevindt zich thans te Esschen in hechtenis. Wij vernemen dat dit in verband staat met smokkelarij. Hij zou in Esschen pakketten over den draad de grens hebben laten passeren, naar plaatsen in België".

14 oktober 1917. "Voorbij Nispen en vlak bij Esschen stiet ik op de Hollandsche grenswacht, die in een paar houten keeten verblijf houdt. (...) Ik hoorde daar verder, dat de elektrische draad en de Duitse grenswacht in deze streken nog volkomen intact zijn".

20 november 1918. "Wij wierpen een minder vriendelijken blik op het nu gelukkig verlaten Duitse wachthuis aan den "draad", waaraan, zowel aan het een als aan den ander, zoo weinig aangename herinneringen verbonden zijn, en bevonden ons plotseling te midden der kerkgangers uit Esschen, die met hooge hoeden en talrijke decoraties blijkbaar hun verlossing waren gaan vieren".

Rudi Smout

koren, orgelmuziek. Ja, zo was Essen. En het feest kon rekenen op een uitzonderlijk mild laat herfstweer in oktober. Het eindigde met een receptie in de hal van het toen nog nieuwe gemeentehuis. Veel toespraken en 's avonds bal in alle lokalen. De cafés, die een bal wilden geven konden dit doen, mits vrijstelling van de gemeentelijke belasting. Wanneer en door wie deze vrijstelling werd verleend, kon niet worden achterhaald. Werk voor de speurneus, Rudi!

Herman Suykerbuyk

Enkele Grensincidenten tijdens WO I

Zoals beloofd in een vorige 't Spyckertje volgen hier nog enkele zaken in verband met de elektrische draad tijdens de Eerste Wereldoorlog. De gebruikte Nederlandse krantenknipsels komen van de website www.theelen.info. 5 oktober 1916. "Door den draad des doods! Woensdagmiddag werden te Rozendaal per branchard aangebracht twee uit België ontvluchte personen, waarvan de één een schot in den arm, de ander een schot in het been gekregen had. De kellner J.C. en de chef-machinist L.D., beiden uit Antwerpen, besloten de grens over te gaan. Van de eene plaats naar de andere trekkend, kwamen zij bij Nieuwmoer aan de Hollandsche grens. Tegen den avond meenden ze de kans te moeten waarnemen en wisten onder den elektrischen draad door te kruipen door deze met een porceleinen haak op te lichten. Bij het passeren van den daarachter gespannen prikkeldraad werden ze door de Duitse patrouille ontdekt en werden op hen een 10-tal schoten gelost, waarvan er echter geen enkel doel trof. Nu waren ze op Hollandsch gebied maar...de schrik zat er zoo in, dat ze zich eens mochten vergist hebben, dat ze besloten daar in een sloot den morgen af te wachten, temeer omdat zij in de vaste overtuiging waren, dat zij, ook op Hollandsch gebied, eerst over een prikkeldraadversperring moesten klimmen. Van 9 uur tot des morgens stonden ze daar zonder een vin te verroeren, terwijl de regen voortdurend met stroomen neerviel. Tegen halfvijf bij de eerste schemering kropen ze uit hun schuilhoek en bleven tot ongeveer 6 uur aan een boschkant liggen. Nu het dag geworden was, wilden ze verder op zoek naar de Hollandsche grens toen ze, op een paar honderd meter afstands 'n wachthuis met de Hollandsche vlag opmerkten. Juist wilden ze daar heen loopen, toen een soldaat met een grijze capuchon op hen aanriep te blijven staan. Beiden meenden dat het een Duitse schildwacht was en zetten het nu op een lopen naar het Hollandsche wachthuisje. Plotseling klonken daarop een 4-tal schoten, waarbij de kellner

Jan Michielsens, een gewaardeerd penningmeester.

Jan Michielsens was acht jaar lang een strenge penningmeester voor onze Heemkundige Kring en geeft nu de job door aan een jonger lid van de raad van bestuur, Patrick Hoppenbrouwers. Voor onze Kring was dit een heel kritieke en ook moeilijke periode, zo vlak na de scheiding met het Karrenmuseum. Toch is Jan erin geslaagd de opgebouwde reserves te behouden en jaarlijks te eindigen met een nipt overschot. In tegenstelling tot veel andere culturele organisaties in Essen zijn we daardoor weinig of niet afhankelijk van subsidies van de gemeente of van het Vlaams gewest. Die laatste subsidies drogen trouwens op. Ook de subsidie van de gemeente is minimaal. Financiële zelfstandigheid creëert echter wel een vorm van fierheid en van vrijheid in handelen. Nu kunnen we dit jaar het avontuur wagen om de concessie van het Heemhuis over te nemen met alle bijbehorende kosten en tegelijk een nieuwe dynamiek ontwikkelen in onze Heemkundige Kring. Dat hebben we deels aan Jan te danken. De Heemkundige Kring is hem dan ook heel dankbaar voor de vele uren dat hij als penningmeester aan onze vereniging heeft besteed.

Maar Jan is veel meer dan een boekhouder. Als lid van de raad van bestuur en hopelijk blijft hij dat nog lang, steunde hij ook altijd de nieuwe projecten mee en behield de kritische blik van een ervaren man die niet in twee sloten tegelijk loopt. Realiteitszin en voetjes op de grond, maar toch met de blik vooruit, altijd met een tikkeltje humor en een beetje relativiteit, dat is Jan ten voeten uit.

Jan is ook een gewaardeerd medewerkend auteur van ons jaarboek De Spycker. Daarin komen zijn echte talenten aan bod. We denken aan de artikels over de beginnende telefonie en telegrafie in Essen, samen met Jeroom Van Thillo en artikelen over het beginnend bankwezen in Essen en over zijn vader tijdens WO-II. Indrukwekkend was het artikel over de eeuwenlange relatie tussen Essen en Kalmthout in de Spycker van 2012. De haast gedwongen historische samenhang en controverse tussen onze twee zustergemeenten heeft hij op een prachtige manier op papier gezet. Jan was terzake wel beslagen dank zij het feit dat hij jarenlang een eminent lid van het presidium van Heidebrand was en zo een bevoorrecht getuige over de symbiose van deze twee gemeenten.

Jan heeft ook oog voor nieuwe kansen voor De Kring, zoals het organiseren van lezingen. Hij stelde voor om Ivo Huysmans als voetballer en auteur van de Spycker eens naar buiten te brengen.

Meteen was de eerste lezingencyclus van de Heemkundige Kring geboren. We koppelden er onmiddellijk drie andere lezingen aan en de cyclus was geboren. Ook de titel "Kringse Lezingen" is uit zijn brein ontsproten. De namiddag in de Oude Pastorij over het Spycker- en voetbalverleden van Ivo Huysmans was dan ook één van de grootste successen van onze Kring vorig jaar. We hebben van dat succes gebruik gemaakt om ook dit jaar een nieuwe reeks van vier lezingen te organiseren.

Geen enkel mens is te herleiden tot zijn functie in een bepaalde vereniging en zeker Jan niet. Hij is op de eerste plaats een toegewijde echtgenoot. Zijn vrouw Carla laat niet na om zijn capaciteiten te gebruiken of mag ik zeggen "misbruiken" voor haar doeleinden, namelijk als ideale speaker bij kunsttentoonstellingen. Want wat moet je nog zeggen bij de vijfde of misschien wel de tiende tentoonstelling van je vrouw en haar kunstvriendinnen. Maar Jan kan dat en doet dat graag. In zijn jeugdijaren was Jan één van de meest gevraagde tafelspekers in Essen, niet te verwarren met tafelspringers, want dat is Jan allerminst.

We hopen als bestuur van de Koninklijke Heemkundige Kring Essen nog lang van zijn talenten gebruik te kunnen maken, misschien als speaker of als helper bij één van de vele initiatieven die onze Kring neemt, want dat zijn er jaar na jaar meer. We kunnen steeds meer alle handen en ook alle ideeën gebruiken om de Kring verder uit te bouwen.

Guy Van den Broek

Website & digitale heemkunde

Bezoek regelmatig onze website www.heemkundigekringessen.be, daarop vind je onze contacten, agenda, Het Spycketje digitaal enz.

't Spyckertje (3de jaargang 2013) i.v.m.

"Wie schrijft, blijft" bleef nog zonder antwoord.

Hoewel, welk antwoord biedt de door een foto ondersteunende opmerking van Rudi Smout dat de Burgemeesterstoet in 1965 de "Erewagen" (!) niet alleen de burgemeestersfamilie, maar ook Deken Jan Verbist vervoerde?

Ik had dit ontkend, het beeld ervan staat mij nog niet voor de geest, maar foto's liegen niet. Wat blijft er over dan te bekennen. Gelukkig is het misdrijf verjaard.

Rudi Smout zegt nog andere dingen: waarom geen foto's in dat boek?

Terechte vraag en hier heb ik het ontwapende antwoord: ik weet het niet, tenzij – want daarover is met de uitgever wel gesproken – dat het zeer moeilijk is met enkele foto's, die dan wel evenwichtig met het gehele verhaal moeten samenhangen. Het gaat tenslotte over 30 jaar politieke activiteit op zowel gemeentelijk als parlementair vlak. Te Essen, te Brussel en waar nog allemaal. Conclusie inderdaad, zoals Rudi al zegde, de inhoud primeerde.

Zijn opmerking snijdt echter wel hout. Misschien is het toegelaten een woord te zeggen over de start zelf. Door velen mogelijk gemaakt, maar de "maker" was Alfons Tireliren. Eén van zijn laatste realisaties. Hoe dat? Tireliren had meerdere stoeten, vóór 1965 op zijn naam staan, maar nadien heeft hij zo ongeveer alle tijd gestoken in een andere bladzijde van zijn heemkundig leven, nl. het Karrenmuseum. Terloops, ook in 1965 stierf zijn medestrijder ere-conservator Gerard Meeusen. Tireliren bleef niets anders over dan de kar alleen te trekken. Zijn enthousiasme leverde hem echter genoeg medewerkers op.

Mag ik me veroorloven over de zgn. Burgemeesterstoet enkele woorden te zeggen. In mijn boek schreef ik reeds geschrokken te zijn door deze stoet, want ik voelde dadelijk dat de stoet een gemeentelijk project was, dat de nieuwe Burgemeester werd toevertrouwd om het uit te voeren. Dat is mij bijgebleven. Het was, ik gebruik de woorden van stoetenbouwer Tireliren een "Ideeën-stoet".

Hierbij enkele beelden: Hij werd indrukwekkend ingeleid met ruiters te paard. En een sober plaatje: "Zo is Essen" – open poort op Nederland. We hoorden de harmonie uit Nispen en dan volgden "Grensverkeer" – De Statievrienden en vrolijke douaniers en expediteurs, "Vruchtbaar Dal, Landbouw", "Toerisme" waarbij ook de bungalowbewoners werden ingeschakeld, "Bouw en Industrie" een maquette, wat later de eerste opbouw van de firma "Van Leer" op het bedrijventerrein De Rijkmaker zou worden, bij "Moderne Jeugd" herkennen we o.m. "Black Devils" – "Rijk van Geest" beelden een Griekse tragedie uit, Griekse cultuur dus. "Ons hart klopt Vlaams" niets anders dan 100 Leeuwendvlaggen, om af te sluiten met "Vroom Volk" vlaggen van de vele broederschappen, zang-

De jaarlijkse abonnementsprijs voor "De Spycker" bedraagt €15,-.
 Voor het verzenden de Spycker en 't Spyckertje komt hier voor België €3,30 bij. Het totaal voor leden buiten Essen maar wel in België is dus €18,30.
 Voor het verzenden van de Spycker en 't Spyckertje in Nederland komt er €6,50 portkosten bij. Het totaal bedrag komt voor Nederland op €21,50.
 Leden uit Nederland die hun boek afhalen betalen €18,30.
 Een los jaarboek kost €15,- plus eventuele verzendingskosten.
 Daarvoor zich wenden tot het secretariaat, Moerkantsebaan 48, 2910 Essen.
 tel. 03/667.73.90 – email: heemhuis@skynet.be
 Betalingen op bankrekening DEXIA 068-2012646-20
 IBAN: BE28 0682 0126 4620. BIC: GKCCBEBB

In de abonnementsprijs is begrepen:

Het lidmaatschap + het jaarboek + 2 maal 't spyckertje
 Gelieve vóór 30 maart te betalen.
 Indien uw jaarboek vooraf is betaald, zal u het eerder ontvangen.
 21 april, Paasmaandag om 10.30 uur wordt in de raadzaal van het gemeentehuis Essen De Spycker 2014 voorgesteld.

Voorlopige inhoud van De Spycker 2014:

100 jaar na wereldoorlog I (Guido Van de Broek)
 1914 (Louis Vercammen)
 Essen in oorlog in 1914 (Guido Van den Broek)
 Jan Van Turnhout, soldaat uit den groote oorlog (Kathleen Pockelé)
 Adriaan Nelen: Een vuurkruiser uit Essen (Dré Jacobs)
 In Memoriam: Olav Dierckxsens (Ed Boeren)
 Essen ... groene parel: Evolutie van de flora van Essen tot eind 19de eeuw (Joris Pinseel)
 Mysterieus Wilderts indianenverhaal (Jan Suykerbuyk – Camiel Peeters);
 Essenaren in de wereld: Edgar Francken, een hedendaagse missionaris in Bolivia (Guido Van den Broek)
 De Verenigde Statievrienden (2) (Rudi Smout);
 Essense sportgloriën: Roger Van Gool: zijn wereldklasse schitterde niet genoeg! (Roger Suykerbuyk)
 Essen: 50 jaar ontspanningskring "Wij aan de Grens" (Leo Costermans);
 Afscheid (Gaston Van Tichelt);
 Mensen van bij ons: Louis Cools, de laatste pachtboer uit Essen (Guido Van den Broek)
 Jaaroverzicht 2013 (Jan Suykerbuyk)

Lezingen 2014

van de Heemkundige Kring Essen

De Kring zet een tweede editie op van de 'Kringse Lezingen', na de succesvolle eerste editie in 2013. Opnieuw worden vier lezingen of voordrachten georganiseerd, liefst in samenwerking met andere Essense culturele organisaties. Het is de bedoeling onderbelichte en/of actuele thema's van ons erfgoed naar voor te brengen en tegelijk de 'Kring' een betere bekendheid te bezorgen in Essen. De inkom is gratis. Na de lezing is er telkens gelegenheid voor gezellig napraten bij een glas.

1e lezing: **Smokkelen in het grensgebied**

door Marlies van Tichelen, conservator van het Gerard Meeusen-museum. De lezing gaat door in het cultureel centrum "de Oude Pastorie" op donderdag 6 februari 2014 om 20 uur. De nadruk zal liggen op het smokkelen tijdens WO-I.

2e lezing: **Het ontstaan van WO-I**

door Jean-Charles Matheessens, geschiedenisleraar aan het college te Essen. De lezing gaat door in het cultureel centrum "De Oude Pastorie" op 25 maart 2014 vanaf 20 uur. De lezing is een gezamenlijk initiatief van de Kring en van het Davidsfonds. Ze kadert in de Nacht van de Geschiedenis van het Davidsfonds over de hele Vlaamse regio. Jean-Charles zal de aanzet van deze waanzinnige oorlog trachten te verklaren met woord en beeld.

3e lezing: **Oude stationsgebouwen in de Noorderkempen en West-Brabant**

door Herman Welter, gewezen journalist van het dagblad, de Gazet van Antwerpen, decennialang de verkeersspecialist van de Gazet. Dit is een initiatief samen met Voortouw, een grensoverschrijdende culturele vereniging. De lezing gaat door in het cultureel centrum "De Oude Pastorie" op woensdag 16 april 2014, eveneens om 20 uur.

4e lezing: **Leven en werken van Sooi Noldus.**

Deze lezing gaat door in het Volkshuis op 23 september 2014 om 20 uur. Het is een initiatief van De Kring samen met Curieus, de culturele organisatie van sp-a Essen. Roger Van Ginderen en Guy Van den Broek zullen het veelzijdige leven en de talloze werken van deze unieke figuur in de geschiedenis van Essen, trachten te belichten.

1. De raad van bestuur

Voorzitter:

Joris Mathysen, Molenakkerstraat 11 - ,2910 Essen, tel. 03 297 75

Secretaris:

Wim Besters, St-Antoniusstraat 8 - 2910 Essen, tel. 03 667 11 49

Penningsmeester:

Jan Michielsens, Oude Baan 238 – 2910 Essen, tel. 03 677 34 76

Conservator:

Marlies Van Tichelen, Stationsstraat 185 – 2910 Essen, tel. 03 667 72 85

Hoofdredacteur De Spycker:

Guido Van den Broek, Kraaienbergh 29 -2910 Essen, tel. 03 667 46 79

Afgevaardigde werkgroep genealogie:

Patrick Hoppenbrouwers, Deken Verstraelenstraat 13 – 2910 Essen,
tel. 03 667 69 34

Afgevaardigde Gemeentebestuur-cultuur:

Burgemeester Gaston Van Tichelt, Kalmthoutsesteenweg 193 – Essen,
tel. 03 677 37 73

Schepen Joke Hennekam, Oude Baan 128 - 2910 Essen,
tel. 03 667 67 65

Leden:

Maria Antonissen, St-Jansstraat 60 - 2910 Essen, tel. 03 667 28 92
Jan Meeusen, Guido Gezellelaan 27 - 2910 Essen, tel. 03 667 33 01
Maria Meeusen, Hondenberg 60/1 – 2910 Essen, tel. 03 667 21 63
Jan Suykerbuyk, Dr. J. Goossenaertsstr. 3 - 2910 Essen, tel. 03 677 39 20

8. Ontleningen uit het museum

20 februari tot begin april:

Bib. Essen: zageman (tentoonstelling: "Tijd").

19 maart: Marlies:

Foto's den draad en oorlog – voordracht in Loenhout.

25 februari tot 9 maart:

St. Martiunusschool – Schijf: voorwerpen uit schooltje:
viering 125 jaar Onderwijs in ons dorp.

17 tot 24 mei:

Lagere School College Essen – voorwerpen uit het schooltje.

03 augustus:

hoofddeksels - Rusthuis Beukenhof ontspanningsnamiddag.

9. Leden + De Spycker

Leden

We noteerden in 2013: 22 nieuwe leden.

19 leden namen ontslag.

Aantal leden (inclusief ruilabonnementen) : 562.

De Spycker

Er werden 750 exemplaren gedrukt.

Eind oktober was De Spycker 2013 uitverkocht.

10. Genealogie

In 2013 kwam de werkgroep genealogie nog 1 maal samen in de Oude Pastorij op donderdag 21 maart om 20.00 uur, bespreking:

Kwartierstaat Jan Goossenaerts

Boek: "Grenzeloze Genealogie"

Er werden nog 29 exemplaren van het jubileumboek verkocht.

7 personen bezochten de bibliotheek ivm stamboomonderzoek.

7. Opzoekwerk verricht voor derden

- 02/01: Doodslag en verzoening + Zoengeval (Maria Gommeren).
- 03/01: Foto's Kammenstraat (Jan Cnaeps - Ravels).
- 14/02: Rijkswacht te Essen (Van den Berghe – Haaltert).
- 11/04: Café Bostella (Paul van der Stap – Amersfoort NL).
- 18/04: Stamboom Van Gool (Mevr. Vandevoorde).
- 15/05: Geboortedatum en overlijdensdatum Vesalius (Rose-Marie Timmermans).
- 15/05: Info + afbeelding rommelpotten – Opstellen van meester Peeters (VVV-Essen ivm kunstwandeling).
- 31/05: Frans Bernaards (???)
- 24/07: Familie Donnet (Dominique Van Rentergem – Soumarte Fr).
- 29/07: Artikel "Eerste aardappel" van Vercammen (Karel Verbeeck – Zwijldrecht).
- 07/08: Café Heikant (strijkatelier in de Veldweg).
- 21/08: Foto's Lonka (Eveline Boone – Hoox Nv).
- 12/09: Info over priester Jozef Uitdewilligen (Willy Van Sprengel, Turnhout)
- 23/10: Info St. Antoniuskerk (H. van Eyk – Voorschoten-NL).
- 12/11: Persoonsinfo Progaska (Wilma de Jong – NL).
- 13/11: Inventarisatie onroerend erfgoed WO I (Steven Van den Borne – prov. Antw.).
- 27/11: Windmolen Huijbergen (Wim Adriaansen – Breda).
- 28/11: Steenoven Wildert (Alfons Vandenbroek – Wuustwezel).
- 02/12: Inventarisatie onroerend erfgoed WO I (Steven Van den Borne – prov. Antw.).
 Artikels over WO I
 info over 'den draad' – foto's gebouwen.

2 Vrijwilligers

Werkgroep Koninklijke Heemkundige Kring

Brosens André, Costermans Maria, De Bruijn Elly,
 Jordaens Robert & Maas Mariette, Jordaens Theo & Tobback Ria,
 Meeusen Maria, Mens Rinus & Van den Eynden Lisette, Mous Hilda,
 Mous Gusta, Snoeck Veerle, Timmermans Rose-Marie,
 Van Opdorp Gemma, Verbist Jef, Vergauwen Marc & Van Tichelen Marlies,
 Verrycken Louis & Maria Antonissen.

Werkgroep De Spycker

Rondbrengen van 't Spyckertje en De Spycker in Essen

Andriessen Jos, Andriessen Paul, Antonissen Maria, Brosens André,
 de Bruijn Elly, Deckers An, Goossens George, Jacobs Henny,
 Michielsen Jan, Onsea Staf, Suykerbuyk Roger, Suykerbuyk Jan,
 Timmermans Rose-Marie, Van den Broek Guido, Van den Eynde Lisette,
 Van Opdorp Gemma, Van Tichelen Marlies, Verrycken Louis.

Werkgroep De Spycker: auteurs 2013

Van den Broek Guido, hoofdredacteur,
 Costermans Leo, Esse Dierckx, Hontelé Frank, Kerstens Ludo,
 Kerstens Luc, Peeters Camiel, Pinseel Joris, Smout Rudi, Suykerbuyk Jan,
 Suykerbuyk Leo, Suykerbuyk Roger, Van Looveren Jef, Vercammen Louis.

Gidsen Gerard Meeusen museum

Van Tichelen Marlies: conservator.
 Antonissen Maria, de Bruijn Elly,
 Snoeck Veerle, Van den Eynden Lisette, Verbist Jef, Mous Gusta.

Werkgroep Genealogie

Dierckxsens Olav, Bastiaensen Jean, Boeren Ed, Costermans Rita,
 Hoppenbrouwers Patrick, Wierckx Frank, Withagen Jos.

3. Lijst van de vergaderingen

Maandag 11 februari:

19.00 u: Raad van Bestuur in de Oude Pastorij.

20.00 u: Algemene Vergadering in de Oude Pastorij.

Maandag 4 maart:

20.00 u: Vrijwilligersvergadering

i.v.m. paasmaandag in café koetshuis.

Maandag 25 maart:

19.30 u: Raad van Bestuur in de raadzaal gemeentehuis.

Dinsdag 16 april:

19.30 u: Vergadering gidsen in de bibliotheek Heemhuis.

Maandag 29 april:

19.30 u: Redactievergadering De Spycker in de bibliotheek Heemhuis.

Vrijdag 7 juni:

19.00 u: Raad van Bestuur in café koetshuis.

Maandag 29 juli:

20.00 u: Vrijwilligersverg. i.v.m. Open Monumentendag in café koetshuis.

Woensdag 18 september:

20.00 u: Raad van Bestuur in Heemhuis.

Maandag 23 september:

19.30 u: Redactievergadering De Spycker in Heemhuis.

Donderdag 28 november:

20.00 u: Raad van Bestuur in Heemhuis.

Donderdag 19 december:

20.00 u: Raad van Bestuur in Heemhuis.

Donderdag 12 september: **Wigo**, 3de leerjaar,

20 leerlingen.

Gids: Veerle Snoeck.

Dinsdag 24 september: **De Maatjes-Nieuwmoer**, 3de leerjaar,

22 leerlingen.

Gids: Lisette Mens.

Woensdag 25 september: **Berlenbeek-Wuustwezel**,

26 leerlingen.

Gids: Jef Verbist + Veerle Snoeck.

Dinsdag 8 oktober: **Mariaberg**, 4de leerjaar,

20 leerlingen.

Gids: Veerle Snoeck.

Donderdag 10 oktober: **Mariaberg**, 4de leerjaar,

24 leerlingen.

Gids: Lisette Mens.

Woensdag 16 oktober: **Kadrie-Kalmthout**, 1ste leerjaar,

23 leerlingen.

Gids: Jef Verbist.

Donderdag 24 oktober: **Kadrie-Kalmthout**, 1ste leerjaar,

24 leerlingen.

Gids: Elly De Bruyn.

Donderdag 21 november: **St. Jozefschool**, 2de leerjaar,

40 leerlingen.

Gidsen: Veerle Snoeck & Lisette Mens.

Totaal: 282 leerlingen + 26 volwassenen.

Paasmaandag 1 april: 104 bezoekers.

Open Monumentendag 8 september: 200 bezoekers.

5. Bibliotheek

Openingsuren:

Dinsdag, donderdag en vrijdag van 9 uur tot 12 uur.

Woensdag van 9 uur tot 12 uur en van 13.30 uur tot 16 uur.

Uitleningen:

Van januari tot begin december 2013 werden 124 boeken ontleend.

Nieuwe boeken 2013:

Van Brugge naar La Palma (Cas Goossens – Jozef Van Minsel)

Journal d'un député de campagne (Herman Suykerbuyk)

Bergen op Zoom. Een stadsgeschiedenis in vogelvlucht (Yolande Kortlever)

"De Grootte Oorlog" in het klein (Korte verhalen van meer dan 80 auteurs)

Verdwenen venen (K.A.H.W. Leenders)

6. Rondleidingen in het Gerard Meeusen museum

Donderdag 31 januari: **St. Vincentiuschool - Horendonk**, 3de leerjaar

24 leerlingen,

Gids: Lisette mens.

Dinsdag 26 maart: **Mariaberginstituut**, 4de leerjaar,

39 leerlingen

Gids: Veerle Snoeck.

Donderdag 25 juli: **IVN Roosendaal**

20 personen,

Gids: Lisette Mens.

Vrijdag 23 augustus: Vereniging Volkskunde "De oudjes" – Ekeren

6 personen,

Gids: Elly de Bruyn.

Donderdag 12 september: **Wigo**, 3de leerjaar

20 leerlingen,

Gids: Jef Verbist.

4. Dagelijks overzicht

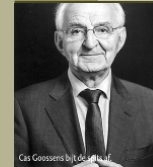
Dinsdag 12 maart om 20 uur :

Kringse lezing in de Oude Pastorij

Van Brugge naar La Palma

Cas Goossens & Jeff van Minsel

30 personen aanwezig.

Vrijdag 15 maart om 18.30 uur:

Kaas & wijnavond in het Beekdal

41 personen aanwezig.

Vrijdag 22 maart:

Vrijwilligers poetsen in het Gerard Meeusen museum.

Maandag 25 maart om 16 uur:

Voorstelling De Spycker 2013 aan de pers

plaats: IPSAM.

Maandag 1 april:

Open deur in het Gerard Meeusen museum

104 bezoekers.

Voorstelling De Spycker 2013

in de raadzaal van het gemeentehuis.

Dinsdag 7 mei om 20 uur:

Kringse lezing in raadzaal gemeentehuis

Voorstelling boek door Herman Suykerbuyk:
"Le Journal d' un Député de Compagne"
85 personen aanwezig.

Dinsdag 18 juni om 20 uur:

Kringse lezing in de Oude Pastorij

Edgar Francken, dokter-missionaris, vertelt over Boliviaë
30 personen aanwezig.

Maandag 8 juli t.m. vrijdag 12 juli: Telkens van 10 u tot 16 uur:

Verkoop boeken uit heemkundige bibliotheek,

in de rietendakschuur
door Roger Van Ginderen, Guy Van den Broek en Johan Vandenbroeke.

Zondag 28 juli:

Deelname aan het "Graanfeest" in het Karrenmuseum.

Zaterdag 11 augustus:

Verkoop boeken uit de heemkundige bibliotheek

op boekenmarkt te Lillo door Roger Van Ginderen en Johan Vandenbroeke.

Zondag 25 augustus:

Deelname aan Ambachtendag in het Karrenmuseum

door Maria Antonissen en haar werkgroep.

Vrijdag 30 augustus om 17 uur: op het terrein van het Karrenmuseum:

Barbecue Karrenmuseum en Heemkundige Kring.

Zondag 8 september:

Open Monumentendag.

200 bezoekers.

Woensdag 1 oktober om 14 uur:

Kringse lezing in de Oude Pastorij

over IVO HUYSMANS, 60 personen aanwezig.

Inleiding : Guy Van den Broek. Lezing : Jan Michielsens
in het Cultureel Centrum de Oude Pastorij om 14 uur.
In samenwerking met ESA, Essense Senioren Atelier.

12/9 – 26/9 – 3/10 – 24/10 – 7/11 – 14/11 telkens om 20uur:

Nieuwe cursus genealogie

De Koninklijke Heemkundige Kring Essen vzw organiseert van sept. tot okt. een cursus genealogie, gespreid over zes avonden.

In deze cursus worden de algemene technieken en de achtergrondkennis over bevolkingsregisters, de burgerlijke stand en parochieregisters uitgelegd. De algemene geschiedenis van Essen wordt behandeld en je verneemt hoe je moet omgaan met archieven. Je krijgt info over instituten en materialen (lompennapier en perkamenten) en er wordt ook gekeken hoe je archieven kunt opzoeken, zowel fysiek en op het internet. Kortom, het is een algemene cursus over de geschiedenis van Essen en haar beschikbare bronnen met als rode draad het stamboomonderzoek. Lesgever is Joris Mathysen, voorzitter van de Heemkundige Kring.

De cursus vindt plaats in de Oude Pastorij aan de Essendonk in Essen. 50 personen schrijven zich in. ►